

## Svar på uppdrag och inbjudan att bidra till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.

### Bakgrund

Regeringen har uppdragit åt Stiftelsen Skansen att inkomma med underlag för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Redovisningen ska tillställas Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 9 april 2010.

#### 1.0 Stiftelsens Skansens samling

Stiftelsen Skansens samling består av byggnader med inredning, föremål, textilier, arkivalier och levande samlingar i form av växter och djur. Stiftelsen Skansens uppdrag, såsom friluftsmuseum, skiljer sig något från övriga centralmuseer. Fokus ligger på Bruka och Berätta mer än samla.

I samlingen ingår 160 byggnader.

Föremålssamlingen består av totalt av ca 35 900 föremål. Av dessa är 15 900 Stiftelsens Skansens egendom. Resterande ca 20 000 föremål ägs av Nordiska Museet men deponerade på Skansen för tid och evighet. Stiftelsen Skansen och Nordiska museet har under 2008 kommit överens om ett förtydligande angående depositionen, innebärande att Stiftelsen Skansen tar på sig ett utökat ansvar för samlingen.

Den textila samlingen består av ca 80 000 enskilda föremål/plagg inkl. oregistrerade föremål; främst accessoarer.

Stiftelsen Skansens kulturhistoriska arkiv är inte uppordnat och därmed finns idag inga uppgifter på hur många arkivalierna är.

Av den levande samlingen finns samtliga djur registrerade i en internationell databas för djurparker. Hur stor växtsamlingen är finns idag inga uppgifter om.

#### 2.0 Redovisning av Stiftelsen Skansens digitala samling

1. Av Stiftelsen Skansen hela samling är idag, 2010, cirka 29684 st. poster digitaliserade. Inga av dessa poster är ursprungligen i digitalt format. Åtgärder för digitalisering har endast utförts i föremålssamlingen. Föremålssamlingen omfattar materialkategorierna, trä, metall, keramik, textil och läder samt glas. I samlingen av kulturhistoriska miljöer, i.e. hus och byggnader, finns för närvarande endast en post digitaliserad i befintligt datasystem. Inga arkivalier är digitalt registrerade. Dock har Skansen en kartdatabas i vilken delar av Skansens ritningsarkiv finns inskannat.
2. Förutom de 29 684 poster som idag finns överförda till Primusnett är inga andra register eller kataloger som Stiftelsen Skansen har tillgång till digitaliserade. Institutionen har däremot tillgång till skannade kataloglappar vid Nordiska Museet genom en webblänk för en del av de föremål som ingår i Nordiska Museets evighetsdepositioner placerade på Stiftelsen Skansen. Webblänken omfattar dock inte hela evighetsdepositionen. Övriga register hos Stiftelsen Skansen är inte kompatibla med andra institutioners register eller kataloger.

3. Det finns idag ingen kartläggning över hur stor del av de deponerade samlingarna på Skansen som innehåller material som är upphovsrättsligt skyddat eller där upphovsrätt tillkommer annan institutionen. Stiftelsen Skansen äger upphovsrätten till största delen av de egna samlingarna. Det finns ingen precis kartläggning av material i de egna samlingarna som stiftelsen inte äger upphovsrätten till.
4. Stiftelsen Skansens samlingar är inte sökbara eller tillgängliga via webben för allmänheten därav har inga kontinuerliga undersökningar över hur användarmönstren har utvecklats över tid vad gäller digitalt material gjorts.
5. Inget av det digitaliserade materialet om Stiftelsen Skansens samlingar är tillgängligt via webben. Ett fåtal medarbetare inom institutionen har licens att söka i det digitala systemet för samlingarna. Till skillnad från många andra museer är större delen av Skansens samlingar tillgängliga för besökare. Exkluderat arkivalierna är grovt uppskattat 90 procent av samlingarna tillgängliga för besökare på Skansen. På dagliga basis är cirka 40 procent av samlingarna tillgängliga för besökare.
6. Inget av Stiftelsen Skansens digitaliserade material finns tillgängligt via externa system.

### **3.0 Insatser för digitalisering**

Stiftelsen Skansen har idag ingen formulerad långsiktig strategisk plan för arbetet med digitalisering av föremålssamlingarna. Skansen arbetar kontinuerligt i linjeverksamheten med samlingarna och måste i första hand koncentrera sig på registrering och fotodokumentation. I januari 2010 tecknade institutionen kontrakt med Kulturit i Norge för att använda ett nytt datasystem. Lösningen innebär att Stiftelsen Skansen har tillgång till Primusnett en webbaserad supportlösning. Det nya datasystemet innebär att det äldre datasystemet SOFIE har avslutats och uppgifter har konverterats till Primus. Övergången till Primus möjliggör också att Stiftelsen Skansen nu har en heltäckande lösning för dokumentation av alla sina samlingar i olika moduler.

### **4.0 Utmaningar och möjligheter med digitalisering av samlingar för Stiftelsen Skansen.**

I och med övergången till Primusnett har Stiftelsen Skansen nu möjlighet att rationellt och systematiskt samla uppgifter och dokumentation i ett system för alla delar av samlingarna, en möjlighet som inte fanns i det äldre systemet för dokumentation. Stiftelsen Skansen deltar aktivt i arbetet med att vidareutveckla byggmodulen i Primus i syfte att dokumentera samlingen på ett mer utförligt sätt. Förutom ordinarie driftsmedel i form av arbetstid finns inga särskilda ekonomiska medel anslagna för detta utvecklingsarbete. Däremot finns det särskilda medel avsatta för att utbilda personal i att använda datasystemet.

## 5.0 Utvecklingsmöjligheter av befintligt digitalsystem vid Stiftelsen Skansen

Satsningen på Primusnett innebär en ökad driftskostnad jämfört med anslutningen till databasen SOFI. I övrigt har inga särskilt medel avsatts för åtgärder som stärker eller utvecklar arbete med digitaliseringen av samlingarna. Årets insatser kommer att begränsa sig till registervård av befintliga samlingar i det nya digitala systemet. Inför kommande budgetår kommer frågan om ökade medel för förberedande arbete med inventering och dokumentation av föremålssamlingar att diskuteras. Detta arbete är en förutsättning för fortsatt digitalisering då stora delar av föremålsbeståndet inte är adekvat dokumenterat.

Stiftelsen Skansen och Upplandsmuseet har i användargruppen för Primusnett initierat ett samarbete för att utveckla nuvarande byggmodul till ett bättre fungerande verktyg för svenska förhållanden. Utvecklingsarbetet ska leda fram till en modul som skall rationalisera och förbättra arbete med dokumentation av byggnader och kulturhistoriska miljöer samt i förlängningen även ge möjligheter till en form för att dokumentera levande samlingar. Förslaget till förändring av byggmodulen kommer att läggas fram hos Kulturit i Norge.

Ett naturligt steg för Stiftelsen Skansen är att på sikt ansluta sig till det *Digitala Museet*, en sökportal för samlingar som administreras av Kulturit i Norge. Ett medlemskap i det *Digitala Museet* ger institutionen möjlighet till att göra samlingarna sökbara via webben.

## 6.0 Strategier, resultat för arbete med digitalisering av samlingar vid Stiftelsen Skansen

1. Stiftelsen Skansen har 2010 ingen digitaliseringsplan som beskriver mål, urval för digitalisering eller mottagande av digitalt material.
2. Stiftelsen har ingen policy för avgifter som tas ut av digitalt material i samband med förfrågningar eller dyl. kring material från digitaliserade samlingar.
3. För samlingar som digitaliserats finns idag ingen praxis för eventuellt upphovsrättsligt eller skyddat material som gjorts tillgängligt digitalt eller hur de skall hämtas in av eventuella rättighetsinnehavare samt kostnader för att publicera materialet digitalt. Det finns ingen undersökning som kartlägger om det finns material i samlingarna som kan omfattas av upphovsrätt eller skydd.
4. Stiftelsen Skansen arbetar under 2010 med en ny webbplats som är WAI anpassad. I den nya webbplatsen kommer förberedelser att göras för publicering av Skansens samlingar i digital form så snart det finns ett digitaliserat material att publicera.

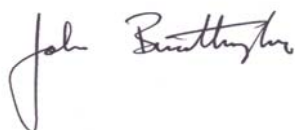
5. Stiftelsen Skansen har med genom att gå med i Primusnett en fungerande supportform med adekvata åtgärder för långsiktigt bevarande av det digitaliserade materialet inom det systemet. För övrigt digitaliserat ursprungsmaterial inkluderande originalbilder som är inlagda i Primusnett finns inga särskilda strategier som möjliggör en säkerställning av materialet för framtiden. Arbetet med strategier för att säkerställa allt material kommer att påbörjas under 2011.
6. Institutionen har ett samarbete med Upplandsmuseet för att utveckla en byggmodul i Primus. Utvecklingen skall resultera i en bättre fungerande modul för samlande av dokumentation kring kulturhistoriska byggnader. Modulen skall på sikt möjliggöra en effektivare digitalisering av befintlig som ny fakta kring kulturhistoriska byggnader. Skansen deltar även i användargruppen för Primus Sverige med andra institutioner.
7. Stiftelsen Skansen har inte deltagit i samarbeten med privata aktörer kring digitalisering av samlingar.

#### **7.0 Arbete med att skapa en långsiktighet för digitalisering av samlingar.**

Ett utökat arbete med att skapa en långsiktig strategi och ett kvalitativt genomförande för arbete med digitalisering av samlingarna kommer att bidra till en effektivisering av arbetet med föremålshanteringen vid institutionen. För Stiftelsen Skansen blir tillgängligheten till samlingarna ytterst mer påtaglig genom att det finns register i datasystem. All form av behandling kring föremål kommer att resultera i en mer rationell inre verksamheten, men även skapa möjligheter till att nå ut med information utanför institutionen. Idag saknar stora delar av samlingarna uppgifter i datoriserat söksystem vilket bidrar till en stor ineffektivitet.

Möjligheten att göra samlingarna sökbara på webben ger goda förutsättningar för att nå ut med fakta och information kring och om samlingarna. Stiftelsen Skansen bör prioritera samarbetet med användargruppen kring Primus Sverige och de institutioner som ingår i användargruppen.

Stockholm 2010-03-31



John Brattmyhr  
Skansenchef